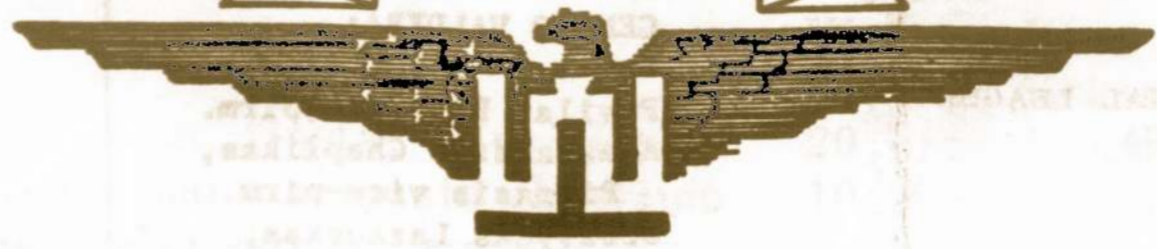

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS

KOVAS - MARCH, 1978

NR. 3

Velykos — Laisvės pavasaris — Viltis į Lietuvos prisikėlimą

Velykos arba Pavasario šventė atsirado labai seniai, tuo laiku, kai žmonės pradėjo apdirbinėti žemę, auginti javus ir daržoves.

Ypatingai ryšku tose srityse, kur klimatas nėra vienodas, kur žiema būna ilgoka, o po jos seka pavasaris ir vasara.

Mūsų protėviai, prieš trejetą tūkstančių metų Baltijos pakraščiuose, rado jau nusistovėjusį klimatą ir turtingą augmeniją. Jie anksčiau už kitus ėmėsi žemdirbystės.

Mūsų protėvių apgyventame krašte gamta buvo nepaprastai graži, o žemė derlinga. Nenuostabu, kad senovės lietuviai pamilo puošniuosius miškus, čiulbančius paukštėlius, sriaunias, medžiais apaugusias upes ir ežerus.

Bet ne visada gamta buvo pasipuošusi, ne visada ji žaliavo ir teikė vaisius.

Užėjus rudeniiui, medžių lapai pageltonuodavo ir nukrisdavo... Malonūs paukštėliai išskrisdavo į kitus kraštus, žemė pavirsdavo į grūdą ir pasidengdavo sniegu.

Saulutė - močiutė irgi nuslinkdavo žemyn ir kur tai pasislėpdavo. Užeidavo ilga ir sunki žiema.

Žmonės senovėje daug daugiau priklausė nuo gamtos malonių, negu mes. Žiema slėgė daug sunkiau negu dabar. Todėl nenuostabu, jei

pirmieji pavasario reiškiniai buvo sutinkami džiaugsmingai ir net su tam tikromis apeigomis.

Šiame pavasario sutikime ir sveikinime glūdi visa dabartinių švenčių prasmė. Grįžta mieloji saulutė, tirpindama sniegą ir ledus. Atbundanti gamta nusikrato savo engėjo ir atgauna laisvę. Šviesa laimi ir triumfuoja...

Šį persilaužimą ir pavasario atėjimą mūsų protėviai atžymėdavo ne vien tikibinėm ceremonijom, bet ir pasilinksmimais, vaišėmis, sveikinimais. Ta proga išgerdavo nemažai alučio, midaus.

Jaunimas vaikščiodavo iš vienos sodybos į kitą, dainuodami ir sveikindami kits kitą.

Šių švenčių proga pasireiškia žmonėse optimizmo, pasitikėjimo nuotaika.

Regimas šviesos laimėjimas padrašina kūrybinį darbą, skatina kovoti su priešingumais ir gyvenimo sunkenybėm.

Ši Velykų švenčių ypatybė pasiliko gyva ir mūsų laikuose. Šiandien, kai tamsybės pajėgos uždengė ir prispaudė tiek daug kraštų ir milijonus žmonių, viltis į šviesos laimėjimą, į laisvės pavasario atėjimą, pasilieka stipri ir nenugalėta.

Šiuo žvilgsniu Velykų šventės suteikia mums naujo įkvėpimo, naujos vilties į Lietuvos prisikėlimą.

JAV SENATO RŪMUOSE vasario 21 d., minint Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį, sen. Percy su ALTOS delegacija. Iš kairės: dr. J. Genys, senatūrius Charles H. Percy, kun. dr. J. Prunskis, O. Baršketytė, J. Pakalka.
(Foto reprodukcija V. Noreikos)

ATSIMINIMAI APIE BOLŠEVIKŲ OKUPACIJĄ LIETUVOJE

Chicagoje gyvena lietuvė, kurios motiną bolševikai Lietuvoje uždarė namuose ir gyvą sudegino, įtardami turėjus ryšių su partizanais. Tokių žiaurių įvykių daug yra buvę. Reikia juos suregistruoti kaip istorinę medžiagą, kaip duomenis jaunajai kartai apie bolševikų užmačius. Tokių faktų skelbimas turės įtakos į viešąją opinią, be abejo, ir į okupantą, kuris mažiau juos bekartos.

Atidavęs spaudai knygą apie Sibiro lietuvius, kun. Juozas Prunskis ruošia atsiminimų knygą apie bolševikų okupaciją Lietuvoje. Visi turėję išgyvenimų tardymuose, kalėjimuose, darbo stovyklose, beprotiniuose prašomi surašyti atsiminimus. Taip pat surašyti atsiminimus apie nužudytuosius.

Kartu su nuotraukomis siųsti kun. JUOZUI PRUNSKIUI Amerikos Lietuvių Tarybos adresu: 2606 West 63 rd Street, Chicago, Illinois 60629.

Knygą išleis Jūrų šaulių kuopa KLAI-PEDA, vadovaujama K. Milkovaičio, Lietuvių šaulių tremtyje centro vald. pirminko.

LIETUVOS BYLA PO HELSINKIO IR BELGRADO

New York, N. Y. Amerikos Lietuvių Tarybos Visuomeninių ryšių komisija kovo 18 d. 7 v. v. Kultūros židiny Brookly-

ne suruošė svarstybas apie Lietuvos bylą po Helsinkio ir Belgrado konferencijų Kalbėjo Altos pirm. dr. K. Bobelis, dr. K. Šidlauskas, Alg. Kasulaitis. Svarstybas pravedė dr. L. Kriaučeliūnas, Altos vicepirmininkas ir Visuom. ryšių komisijos pirmininkas. Organizacinius reikalus tvarkė dail. J. Bagdonas, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas.

TELEVIZIJOJE APIE LIETUVOS REIKALUS

WBBM televizijos stoties (kanalas 2) programų vedėjas Warner Saunders kovo 7 d. turėjo pusę valandos užtrukusį pasikalbėjimą apie Lietuvą ir lietuvius Chicagoje su dr. Kaziu Bobeliu ir kun. dr. Juozu Prunskiu. Pasikalbėjimas įrašytas į garsinį filmą ir parodytas WBBM TV (kan. 2) Common Ground programoje kovo 11 d. ir kovo 17 d.

KANADOJE NEBEBUS LAIŠKANESIŲ ?

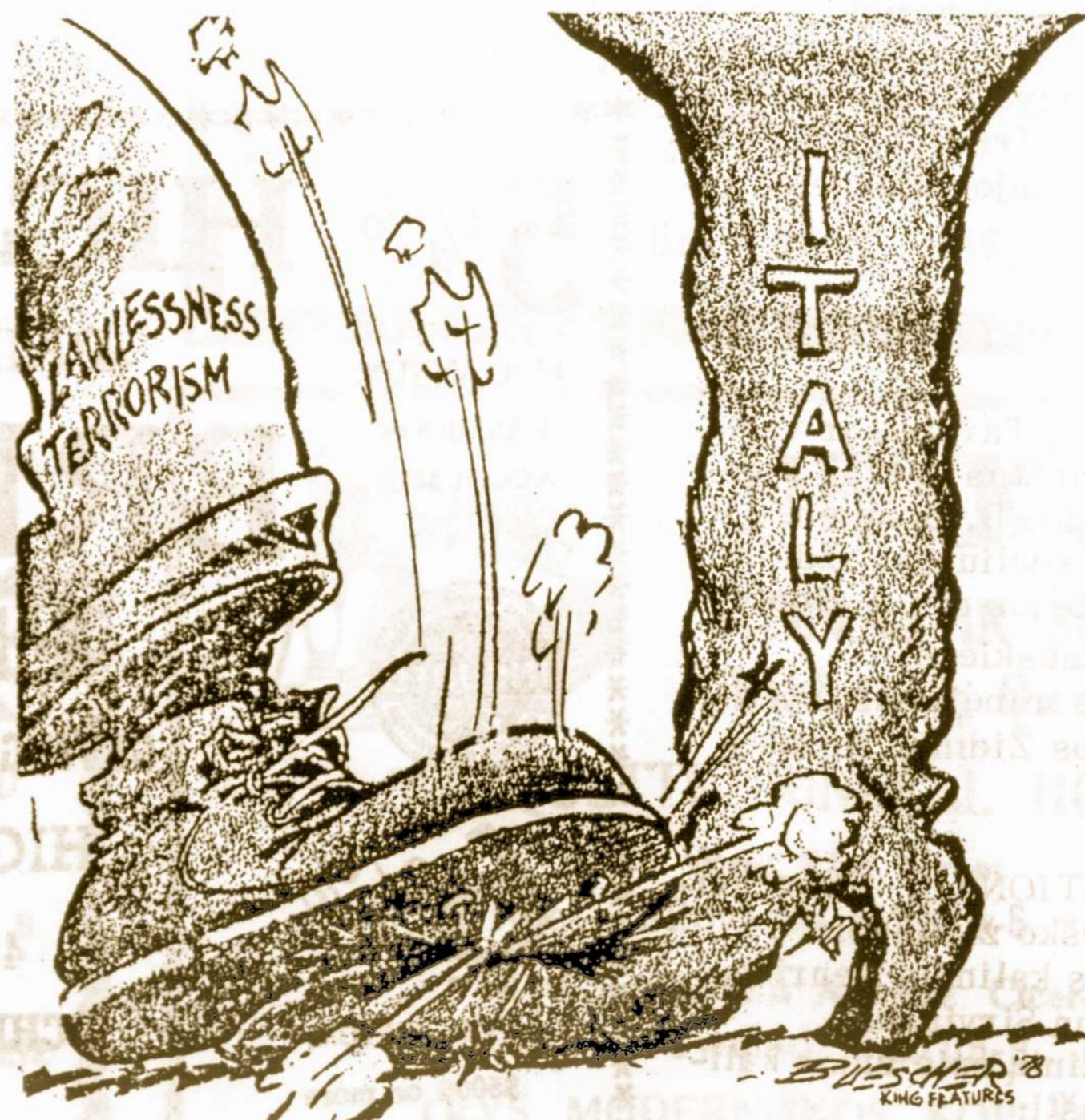
"Laiškų pristatymas yra liuksusas, kuris mūsų kraštui per daug kainuoja." Taip išsireiškė Kanados Ministeris pirmininkas Pierre Elliott Trudeau įvykusiame liberalų partijos suvažiavime. Jo vyriausybė rimtai svarstanti pasiūlymą panaikinti pašto pristatymą į namus ir įvesti naują sistemą, pagal kurią gyventojai patys atvyks į pašta laiškus atsiimti.

"BRĖMŲ MIESTO MUZIKANTAI" (ASILAS, OŽYS IR GAIDYS) PADEDA ŪKININKAMS STREIKUOTI

Washingtonas. Streikuojantieji ūkininkai sunkvežimiais į Washingtoną nusivežė ožkų, keletą vištų ir asilą. Bandyta su ožkomis aplankyti vieną kitą senatorių. Policijai buvo sunku visas ožkas sugaudyti, nes jos pasisklaidė po platesnį plotą, jog net kitą dieną buvo rasta keleta nepagautų ožkų. Kas žiūrėjo televiziją, turėjo daug gardaus juoko, kad ir ožkos "politikuoja" bėgiodamos Kapitolio stačiais laiptais.

VIETOJE NAFTOS ATRADO VANDENS

Sovietai, turėdami rūpesčių su mažėjančiomis savo krašto naftos atsargomis karštingai ieško naujų naftos versmių net ir užgrobtose srityse. Pasikliaudami britų atrastais šaltiniais Šiaurės jūroje, bolševikai knisasi Baltijos jūroje. Ligšioliniai tyrinėjimai, kas liečia naftą, buvo nesėkmingi. Sovietų geologai atrado gėlo vandens versmės ir mineralinius šaltinius.

TERORIZMAS - MARKSIZMO KOVOS METODAS

TAIKOS BALANDŽIO LENKTYNĖS SU ŠĖTONU

SANDARA LITHUANIAN NEWSPAPER

Published Monthly by the Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

GENERAL OFFICE: 840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: In The United States per year \$7.00 In Foreign Countries per year \$7.00 UŽSAKYMŲ KAINA: Suvienytose Valstybėse metams \$7.00 Užsienyje metams \$7.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Iš visur ir apie viską

LIETUVIŲ SODYBA ANGLIJOJE

Jau arti 30 metų kaip Anglijos lietuvių pietus nuo Londono išigijo didelius namus su ežerėliu, mišku ir dideliu žemės plotu. Tai ramus, aukštais medžiais apsuptas, didmiesčio taršos bei dulkių nepalietas kampelis. Ten Britanijos lietuvių skautai kasmet stovyklauja ir vietos lietuviai bei sveimtaučiai mielai čia leidžia savo atostogas.

Tačiau Lietuvių Sodyba priima ne vien tik atostogautojus. Ten vietą randa ir lietuvių pensininkai. Šiuo metu Sodyboje gyvena 8 vyrai ir dvi moterys, visi lietuvių. Kartą mėnesyje juos apžiūri (nemocamai) gydytojas, pamaldas laiko lietuvis kunigas bent kartą mėnesyje, apsilankydamas Sodyboje.

Už apšildomą, baldais ir patalyne aprūpintą, šviesą ir maistą pensininkai ten moka tik po 23 svarus į savaitę, kas dabartiniu kursu būtų tik apie 42 doleriai. Lietuviai pensininkai mielai priimami nuolatiniam arba laikinam kelių mėnesių apsigyvenimui.

Norintieji daugiau informacijų, terašo: Mr. & Mrs. J. B. SNABAITIS, Headley Park Club & Holiday Residence, Hants. England.

DETROIT, MICH.

Detroito Lietuvių kambario Wayne Universitete atidarymas įvyko Vasario 16-sios Nepriklausomybės atstatymo 60 m. Jubiliejinioose metuose. Lietuvių kambarys įrengtas Wayne U-teto rajone, Etnic Heritage Center pastate.

Iškilmingą minėjimą atidarė Lietuvių Kambario Wayne U-teto Komiteto pirm. inž. Jurgis Mikaila. Jis savo trumpoje kalboje priminė 1940 metais Lietuvos okupaciją ir kad lietuvių tremtyje susirado prieglobstį svetingoje Amerikoje, kur, įsijungę į etnines grupes, galėjo parodyti savo kultūrą ir meną. Iškilmingam minėjimui pravedė pakvietė komiteto vicepirm. Stefaniją Kaunelienę. Ji pristatė garbingus svečius: Vyskupą Vincentą Brizgį, Wayne State U-to atstovą Dr. Guenther Hainicę, prof. George E. Gullen, buvusio miesto burmistro žmoną Kathern Gribbs, architektus Joną ir Rimą Mulokus, projekto vertinimo komisijos narį Jurgį Baublį, Tarptautinio Instituto Direkt. Brian Smith, U-to Pabaltijo Kraštų direkt. Dr. John Cadrow ir jo padėjėja A. Tamošiūnaite, ALT atstovę Elzbieta Paurazienę, LB Detroito Apylinkės V-bos atstovę J. Udrienę, Lietuvių Vyčių 79 kp. pirm. Frank ir Sofiją Zager, atstovaujantį JAV. LB. V-bos pirm. Vytautą Kutkų, PLB pirm. B. Nainį ir Krašto LB pirm Algimantą Gečį. (Kaž kodėl LB neprisidėjo savo auka prie Lietuvių Kambario įrengimo?) Dar pristatė Vliko atstovę Eugeniją Bulotienę, Kristina Veselkaitė perskaitė senatoriaus R. Griffin sveikinimo telegramą, Asta Sepetytė perskaitė Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirm. Raymondo Sakio sveikinimą.

Programos vadovė S. Kaunelienė paaiškino Wayne State U-teto Lietuvių Komiteto tikslus ir padėjo už atliktus dar-

bus, bent kuo prisidėjusiems. Estų atstovas Raymond Trala tarė žodį estų ir latvių vardu. Pabaigoje kalbėjo vysk. V. Brizgys ir U-to atstovas G. Hainicke, ponis K. Gribbs, kuri yra tautybių kambarių nuoširdi rėmėja ir net jų sumanytoja.

Trumpos pertraukos metu akordionu linksmino svečius muzikas Rimas Kasputis. Meninę programą atliko Windsoro Tautinių šokių vienetas "Neris" (vadovė Eleonora Stanevičiūtė Holmes). Akordionistas Vytautas Petrauskas, St. Butkaus kanklininkės (vadovė Danutė Petronienė) atliko keletą melodijų pritariant solo. Po meninės programos visi dalyviai sugiedojo Lietuvos Himną.

Lietuvių kambarį atidarant kaspiną perkirpo vysk. Vincentas Brizgys, K. Gribbs ir Wayne U-teto prof. G. Hainicke. Kaspiną palaikė prof. Richardas Bilaitis, Regina Juškaitė, Saulius Kaunelis, Viktorija Norvilaitė ir Vytė Šnapštytė. Vyskupas V. Brizgys įėjęs į kambarį sukalbėjo maldelę ir pašventino kambarį. Lietuvių Kambario Komiteto pirm. J. Mikaila įteikė simbolinį medinį raktą U-teto atstovui prof. G. Hainicke. Raktą iš Lietuvos atgabenti pasirūpino St. Butkaus kp. pirm. Vincas Tamošiūnas. Wayne State U-teto laikraštis vasario 9 dieną "Wayne Report" įdėjo straipsnį pirmame puslapyje ir fotografiją su palankiu aprašymu apie lietuvių. Po atidarymo vyko vaišės.

Vaišėmis rūpinosi Birutietės, St. Butkaus ir Švyturio Jūrų šaulės, vadovė p. Poderienė. Gėrimus parūpino Algirdas Vaitekaitis ir Stasys Račiukaitis su talkininkais. Atidarymas labai gerai pavyko. Dalyvavo apie 150 žmonių. Lietuvių kambario dekoracijas teks aprašyti kitą kartą.

A. Sukauskas

NAUJA HOT SPRINGS ALTOS VALDYBA

Hot Springs Lietuvių Tarybos skyrius išsirinko naują valdybą: pirm. Salomėja Smažienė, vicep. Antanas Kruklys, sekr. Vincas Rastenis, išd. Tautvydas Jankus, revizijos komisija: Kazys Pumputis ir Eleonora Rastenenė. Pirmininkė S. Smažienė yra ir lietuvių radijo valandėlės vedėja.

NAUJI ALTOS VADOVAI NEW YORKE

New Yorko Lietuvių Tarybos ir valdybos pirmininku išrinktas Juozas Bagdonas, vicepirmininkai: B. Spūdienė, P. Wytenus, sekr. A. Vebeliūnas, išd. J. Ivašauskas, išdo globėjos dr. A. Goeldnerienė, dr. M. Žukauskienė. Nepriklausomybės minėjimas įvyko vasario 19 d. Kultūros Židiny, Brooklyne N. Y.

AMNESTY INTERNATIONAL, Prancūzijos Grupės Nr. 82, ieško žinių apie lietuvių sąžinės kalinius Henriką Klimašauską ir Zigimą Širvinską. Jeigu kas turėtų žinių apie šiuos kalinius, prašome pranešti: Vlikas, 29 West 57th Street New York, N. Y. 10019

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara Lithuanian National League of America

CENTRO VALDYBA:

Povilas P. Dargis, pirm. Aleksandras Chaplikas, Pirmasis vice-pirm. Grožvydas Lazauskas, sekr. ir redaktorius Hilde Kuziene, išd. Juzė Gulbinienė, išd. pav.

VICE PIRMININKAI:

Alena Devenienė Casey Oksas dr. Alg. Budreckis Vytautas Užnys Vladas Baierčius Dr. Vyt. Dargis

Teisinis patarėjas: dr. K. Šidlauskas

IŽDO GLOBĖJAI: J. Kapačinskas H. Čičauskienė H. Buchinskienė

KONTROLĖS KOMISIJA:

Ona Jagėla Ant. Sukauskas Julius Kuzas, jr.

ŠVIETIMO KOMISIJA:

Bronius Bajerčius Ant. Andriulionis Edvina Yankus

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

A. L. T. SANDAROS CENTRO ADRESAS:

840 West 33rd Street, Chicago, Illinois, 60608

Telefonas:

(312) YA 7 - 4789

BOSTON, MASS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS BOSTONO SKYRIAUS DELEGACIJA pas Massachusetts gubernatorių, kuris pasirašė deklaraciją, skelbiančią vasario 16-tąją Lietuvos nepriklausomybės Diena. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: Danielius Averka, Ona Ivaškienė, dr. Petras Kaladė, gubernatorius Michael S. Dukakis, inž. Edmundas Cibas (pirm.) ir inž. Aleksandras J. Chaplikas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA SEPTINTA KUOPA

SO. BOSTONE, Mass.

SANDARIEČIŲ AUKOS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI, VASARIO 16 d. PROGA

So. Boston, Mass. Sandaros 7-ta kuopa vasario 20 d. ALTai suaukojo \$ 650.00. Be to, kiti sandariečiai aukojo ne per kuopą, bet tiesiog minėjime, salėj. Paprastai šios kuopos nariai kas met sudeda ALTos reikalams maždaug po tūkstantį dolerių.

Aukotojų sąrašas: Po \$ 100 aukojo Sandaros 7-ta kuopa, So. Boston, Mass; Jadvyga Tumavičienė ir Aleksandras & Eleonora Chaplikai.

Po \$ 50 aukojo: dr. Joseph & Gladys Mikaloniai, Case Janeliūnas (vyro atminimui), Sandaros Moterų Klubas, So. Bostone.

Po \$ 25 aukojo: Antanas ir Ona Andriulioniai, Jonas Jonaitis. Po \$ 10 aukojo: Vladas ir Jane Bajerčiai, Bronius Bajerčius, Antanina Kruopienė, Felix Eidukonis, Edvardas Pečiukaitis, Martinas Dapkus, Juozas Lekys, Alfonsas & Aleksandra Baikai, Vytautas Jurgėla, Jurgis Jurėnas, Steponas & Valentina Minkai, Helen Saiman. Po \$ 5 aukojo: Anna Siugždienė, Jonas Overka, Jurgis Kruopas, Algirdas Šmitas, Vince Žukevičius, Antanina Mockus. Šį sąrašą prisiuntė pirm. A. Chaplikas ir išd. A. Andriulionis.

VISAS JĖGAS LIETUVOS LAISVINIMUI!

Advertisement for Brighton Federal Savings and Loan Association. Features high interest rates: 5 1/4% and 6 3/4% per annum for passbook accounts, and 7 1/2% and 6 1/2% per annum for certificates of deposit. Located at 4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632. Tel: LA 3-8248.

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

Take
stock
in America.

SOL. ALGIRDO BRAZIO pagerbimo bankietas vasario 5 d. Martique sareje, kurį surengė LIETUVOS VYČIAI.

Nuotraukoje: kalba p.M. Rudienė; sėdi iš kairės: 15-to Wardo aldermanas Kenneth Jaksy, Ann Marie Kassel, p. Aldona Brazienė, klebonas Antanas Zakarauskas, Lietuvos Gen. Konsulė Juzė Daužvardienė, vysk. V. Brizgys. (Nuotrauka V. Noreikos)

ŽMOGAUS IR TAUTŲ TEISIŲ
KOMITETAS CHICAGOJE

Dalyvaujant JAV delegacijos Belgrade narei prof. Jpyce Hughes kovo 7 d. JAV žydų komiteto būstinėje, Chicagoje, sušauktas pavergtų tautų atstovų ir laikraštinių pasitarimas. Jame dalyvavo latvių, estų, gudų, lenkų, ukrainiečių ir kitų atstovai; iš lietuvių - buvęs Bendro pabaltiečių komiteto reikalų vedėjas E. ŠUMANAS ir Altai atstovavęs kun. J. PRUNSKIS. Sukurtas Žmogaus ir Tautų teisių komitetas, pavadintas HELSINKI MONITORING COMMITTEE of CHICAGO. Komitetas kels žmogaus ir tautų teisių reikalus, rinks faktus apie žmogaus teisių laužymą ir tą medžiagą perduos būsimai konferencijai Madride 1980 m., ruoš konferencijas, paskaitas.

VLIKO IR ALTOS PASITARIMAI

Teodoras Blinstrubas yra Altos ryšininkas su Vliku. Kovo 4 ir 5 d. dr. J. K. Valiūnas ir T. Blinstrubas aptarė Vliko ir Altos valdybų pasitarimą suderinant Lietuvos laisvinimo pastangas. Toks pasitarimas įvyko kovo 19 d. 10 v. ryto New Yorke. Iš Chicagos dalyvavo dr. Kazys Bobelis, Teodoras Blinstrubas, dr. Leonas Kriaučeliūnas, dr. Kazys Šidlauskas ir dr. Vladas Šimaitis.

Vlikas ir Alta palaiko artimus ryšius. Perėitų metų balandžio mėnesį buvo Vliko ir Altos valdybų pasitarimai Clevelande. Vliko parūpintą memorandumą dėl žmo-

UŽSTATYK NAMĄ IR GYVENK PATOGIAI

Dažnas pensininkas dėl aukštų mokesčių (taksų) ir pabrangusio pragyvenimo, priverstas parduoti savo namus ir ieškoti prieglaudos kitur. Senam žmogui toks pakeitimas labai sunkus.

Paskutiniu laiku Amerikos Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Sąjungos pirmininkas John Hardin kreipėsi į prezidentą Carterį, į Kongresą ir kitas federalines įstaigas, siūlydamas persvarstyti veikiančius nuostatus dėl morgičių teikimo.

Jis siūlo duoti senesnio amžiaus gyventojams ilgametę paskolą iki \$ 20,000. Tokia suma nebūtų mokama iš karto. Bankas skolininkui prisiųstų sutartą sumą reguliariai kiekvieną mėnesį. Iš jos pensininkas lengvai galėtų apmokėti visas savo sąskaitas, patogiai gyventų savo namuose, jų neapleisdamas, iki mirties. Po to už morgičių atmokėjimą būtų atsakingi namo paveldėtojai arba namas taptų skolinančio banko nuosavybe.

A. † A. ANTANINA VAIČAITIS

ONASAITYTĖ

Š. m. vasario 28 d. Bridporte mirė gilios atminties sandariečio ANTANO VAIČAIČIO MOTINA, Antanina Vaičaitienė, sulaukusi 90 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Šakių aps., Kidulių vals. Amerikoje išgyveno 65 metus. Pasiliko nuliūdę sūnus Juozas, marti mirusi - a. a. Agnes, duktė Ann Kondrad, žentas Zigmundas, mirusio sūnaus a. a. Antano našlė Bernice Vaičaitis, 7 anūakai, 21 proanūkas, kiti giminės. Velionė buvo našlė a. a. Jurgio ir motina mirusios dukters a. a. Agnes Vaškis. Palaidota kovo 3., šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Sandaros red. ir adm. reiškia užuojautą giminėms ir artimiesiems.

VYČIŲ SALĖS ADMINISTRACIJOS
BANKETAS

įvyks 1978 m. balandžio mėn. 22 d. 7 v. v.

Vyčių salėje, 2455 W. 47 St., Chicago.

Sokiams gros A. Ramonio orkestras

Programa, šilta šalta vakarienė

Auka 8 dol. asmeniui

APYSAKA

JAUNAMARTĖ

Jono Valaičio parašyta "JAU-NAMARTĖ", 128 pusl. knyga, išleista pačio autoriaus 1976 m.

Turinyje: Suvalkijos kaimas, ūkininko sodyba, darbai, vestuvinės apeigos, dainos ir kt.

Gaunama:

Jonas Valaitis, 1822 So. 49 Ave
Cicero, Illinois, 60650.

Telefonas: 652-0312.

KAINA su paštu 3 dol. 75 cent.

DIAL 911 IN CHICAGO FOR
EMERGENCY POLICE, FIRE
AND AMBULANCE

NON-EMERGENCIES: DIAL 744-4000

SIETJA

TAUTINĖS, DEMOKRATINĖS MINTIES
ŽURNALAS

Prenumerata: 4 dol. metams.
NAUJAS redakcijos ir administracijos
ADRESAS:

3346 West 65th Place,
Chicago, Illinois, 60629

Redaguoja redakcinė kolegija.
Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas.
VLF nauja valdyba: Edvardas Boreiša,
Elena Rūkienė, Titas Briškaitis.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS Visuomeninių Ryšių Komisijos vasario 5 d. Tautiniuose Namuose surengtos svarstybos apie Lietuvos bylą ir Helsinkio - Belgrado konferencijas. Kalba prelegentas Alg. Kasulaitis. Toliau - moderatorius inž. J. Jurkūnas ir ALT pirm. Dr. K. Bobelis. (M. Nagio nuotrauka)

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMA

ALDONA DAUKUS IR DUKRA SOFLJA

VISOS SOPHIE BARCUS RADIJO PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet.
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office — 436-7878

Res. 476-5633

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Registered Broker.

Mykolui Vaidylai paminklui statyti
Komiteto pranešimas

Komitetas "Mykolas Vaidyla Memorial Fund" vardu atidarė einamąją sąskaitą (Actn. # 74300-3) Chicago Savings & Loan Ass'n, 6245 So. Western Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Komitetas pareigomis pasiskirstė: pirm. — Julius Kuzas, jr., sekr. — Juozas Kapačinskas, išdininkas Vyto Užnys, 3752 W. 69 Place, Chicago Illinois, 60629.

Visiems už aukas nuoširdžiai dėkojame. Aukus prašome siųsti arba į nurodytą einamąją sąskaitą, Komiteto išdininko Vyto Užnio adresu, arba į Sandaros Centrą Chicagoje. Ant čekių reikia užrašyti "Mykolas Vaidyla Memorial Fund."

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais;

Penktadieniais 9:30 - 10:00 val. vak.

AM - 1490, iš WOPA stot.

Šeštadieniais 8:00 - 10:00 val. vak.

FM - 106.3, iš WLNK stot.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

The defection of Simas Kudirka

COMPARING FACTS WITH FICTION SEEN ON CBC TV NETWORK

By L. Obelėnas

(FOR THE BEGINNING OF THIS ARTICLE SEE FEBRUARY ISSUE OF SANDARA)

According to a summary of Kudirka's trial that reached Paris in the summer of 1971 and that appeared in the Chicago Sun-Times on August 7, 1971 as a Special from the Washington Post, the trial of Simas Kudirka took place from May 17 to May 20, 1971 before the Supreme Court of occupied Lithuania in its capital city of Vilnius. Simas himself has later confirmed the accuracy of this summary. Let every Sandara reader, who saw the movie on TV, compare it with the content of the facts mentioned in that summary.

KUDIRKA DECLINES COUNSEL.

The chairman of the court was Misiūnas and the prosecutors name was Petrauskas. The lawyer assigned for the defense was named Gavronskis, but Kudirka declined counsel. Asked by the court why he declined a lawyer to defend him, Kudirka answered: "If Gavronskis is an honest man and defends me according to his conscience, then it can only do him harm. But if he is dishonest and plays the role of a second prosecutor, as often happens in political trials in Lithuania, then I think that my case is already complex and one prosecutor is sufficient enough."

When the chairman of the court asked if he considered himself guilty, Kudirka answered: "I do not consider myself guilty, since I did not betray my homeland Lithuania. I do not consider Russia, called the Soviet Union, as my homeland."

In explaining the reasons which motivated his attempt to flee to the West, Kudirka spoke for more than four hours. He said he had grown up in a very poor family and that he was familiar with social injustice. In 1940, however, when the Red Army occupied Lithuania, Kudirka said, that social injustice increased even more because national injustice was added to it. He recalled that in June, 1941, many people were arrested and sent to Siberia. Those were people whom he considered the most politically conscious Lithuanians. They were patriots, whom the Soviet propaganda branded as "bourgeois".

MASS DEPORTATION

In 1941, German occupation replaced Soviet rule. In 1944, before the return of the Red Army, rumors had it, said Kudirka, that the Soviet system had changed. However, in the summer of that same year, he realized that if it had changed, it was for the worse.

LITHUANIAN FIGHTERS FOR FREEDOM

He again saw how people, which he considered innocent, were sent to Siberia. Kudirka said he also witnessed mass killings. Many of his comrades joined the Lithuanian freedom fighters, the anti-Communist partisans and almost all of them died. He, himself did not have the courage to follow their example, Kudirka told the court. He tried to continue his studies in Vilnius, finished the eight grade, and then decided to become a sailor.

"I thought, that at sea I would forget the tragedy of my people. I wanted to run, to be far away from the continuously frightening scene. Not a week went by that in various Lithuanian towns the disfigured bodies of Lithuanian partisans weren't stacked up in the marketplace. I wanted to flee the hunger which reigned in the "kolchozes" (collective farms) at that time, the total lack of rights, reminiscent of serfdom in Lithuania of a hundred years ago.

THERE IS NO LITHUANIAN FLEET.

"It is a shame, but even in the fleet I found this kind of injustice and national discrimination. In the Soviet press I read about the great Lithuanian fleet, but in reality there is no Lithuanian fleet. It is Lithuanian only insofar as the ordinary sailors are Lithuanians".

The chief judge then asked Kudirka this question: "You said you wanted to find freedom in the United States which, in your view, doesn't exist in the Soviet Union. How do you explain that they turned you back?" To this Kudirka replied: "The ordinary Americans received and treated me very well. Seeing that I was cold, they gave me warm clothing, while the Russians beat me until I was unconscious, and they crippled my knee when I lay in prison for several months. I do not consider (the Americas) turning me back as a great tragedy. By the decisions of the Teheran, Yalta and Potsdam conferences, whole nations found themselves in slavery. In the eyes of the American military administration, I, as a Lithuanian, was the legal property of Brezhnev, the heir to Stalin, and as such was to be returned to him."

TRUE WITNESS SILENCED BY COURT

On May 18, during the cross-examination of witnesses, sailors acknowledged that they had beaten Kudirka. The chairman of the court asked the second witness who knew Kudirka well, why Kudirka had tried to flee the Soviet Union. When the witness answered that Kudirka was driven to it, the chairman immediately stop-

After his arrival in the United States from Soviet prison, SIMAS KUDIRKA was given a Hero's welcome by Lithuanians all over the country. Here he is seen with two of his admirers PETRUTE RENTELIS and BIRUTE BACANSKAS during a reception in Boston in December 1974. (Photo by J. Rentelis)

ped him from continueing.

A political commissar of the ship "Sovietskaya Litva" asked Kudirka whether he would have sought asylum on the Coast Guard cutter "Vigilant" if he had known that in the United States he would not find work there, "and if you did, it would have been cleaning toilets." To this Kudirka replied: "The job is not important. There is no dishonorable work, and if I had cleaned toilets, I would have done it with a clear conscience, which is not the way you carry out your work. Your party membership card is only a ration card."

KUDIRKA DEFENDS HIMSELF.

On May 19, the prosecutor made his final plea, demanding for Kudirka a punishment of 15 years in a hard labor camp and the confiscation of all personal belongings. Kudirka spoke in his own defence:

"From the standpoint of international law, I am not a criminal. My decision to go abroad does not contradict the United Nations declaration on Human Rights, or even the Soviet constitution. Therefore I consider myself completely innocent. However I know very well, that my fate has already been decided by the security organs."

(To be continued)

LITHUANIAN EASTER CUSTOMS

Leo Venckus

Easter is the most important of the Lithuanian festivals, celebrated on the first Sunday after the date of the full moon, that occurs on or after March 21. The name in Lithuanian is Velykos, a loan from the Byelorussian - velik (veliki) - "great!" It coincided with the old Lithuanian spring festival. Right up to the beginning of this century Lithuanian farmers would begin to prepare for spring work in the fields around Easter.

LALAUNINKAI (from lalėti, lalauti - "to talk loudly"). This was the name given to boys and usually unmarried men who would go from home to home singing, delivering orations and asking for Easter eggs. This custom survived in Dzukija up to World War II.

The lalaunikai, usually a group of from eight to fourteen men and boys

Jums tinkamiausiai galės patarnauti

NORMAN BURŠTEINAS

kailių krautuvė ir siuvykla.

Priima užsakymus naujiems ir pataiso ir persiuva dėvėtus. Priima kailius valymui ir apsaugai.

185 North Wabash Ave., Chicago, Ill. Telef. 263-5826 ir buto 677-8489.

with a fiddler or a harmonika player among them, would begin to meet at the end of Lent to rehearse. Girls and women would color Easter eggs to give to the lalauninkai.

They would begin their rounds on the evening of Easter Sunday and finish the next morning before dawn. The custom was to visit the outlying farms and villages, first finishing their own village. People would go to bed early on that day and wait for them to come around. The lalaunikai would approach a window quietly and one of them would shout out: "May Jesus Christ be praised". The response from inside the house would be: "Forever and ever, Amen." After that one of the lalaunikai would say: "Woman of the house! Permit us to cheer up your house and the small children." Then the following dialogue would take place, with the farmer asking:

- Q. Where are you from?
A. From the town of Galilee.
Q. Whom are you looking for?
A. Jesus, the Nazarene.
Q. So where will you find Him?
A. We will not find Him here, only praise Him.

(Continued on page 7)

Editors of "English Section"
Leo Venckus and Rimas Rudys

Patarnauju Namų Pirkime ir Pardavime, Apdraudų Agentūra, Išrašomos visų rūšių Apdraudos

BELL REAL ESTATE Juozas Bacevičius

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629
Telefonas : 778-2233
Ištaiga veikia nuo 9 ryto iki 8 val. vak. kasdien. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. p. p.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608. Telef. 254-3320.
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas: automobiliai, Motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai. V. VALENTINAS

Mieli SANDAROS skaitytojai | ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratoriui p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsime labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

